

Hvad der er sagt om Billederne kan gentages for Tekstkortenes Vedkommende. Foruden de — man kan vel nu næsten sige — selvfølgelig Geomorfologi-, Klima-, Vegetations- og Folketæthedskort er der en Rigdom af Oversigtskort baade i den almindelige saavel som i de specielle Dele illustrerende Flodsejlbarhed, Jernbanenet, Udbredelsen af Kulturplanter, Bebyggelsesformer, Kolonisations-typer, Statsformer o. s. v., — Kort, der giver Haandbogen en selvstændig Værdi som Atlasværk over Sydamerika.

Billedtavlerne er dels fotografiske Reproduktioner i stort Format, der udover at forlene Værket med et stateligt Udseende ikke byder paa reelle Fordele, dels Gengivelser af Malerier udført i Tre-farvetryk. Medens Fotografiets Værdi ligger i dets objektive Realisme, har Maleriet Værdi som Illustrationsmateriale netop ved sin Subjektivitet — ganske bortset fra eventuelle æstetiske Værdier — idet det understreger de Form- og Farvelementer i Landskabet, der har gjort stærkest Indtryk paa Betragteren, og som derfor bevidst eller ubevidst fremhæves ved den kunstneriske Gengivelse. I denne Henseende forekommer de moderne Billeder Anmelderen af større Interesse end de Værker, som skyldes ældre Malergenerationer, der efter Datidens Traditioner har følt sig bundet til at tilstræbe en „fotografisk“ Illusionsvirkning.

Litteraturhenvisninger til Enkeltværker og Tidsskriftartikler findes ved alle Kapitelafslutninger, og et Tillæg paa 10 Sider bringer statistiske Tabeller vedrørende de omtalte Stater, praktisk at have ved Haanden ved Haandbogens Benyttelse, men med aftagende Værdi, efterhaanden som Tallene forældes. En blivende Værdi har derimod de 15 Sider 4-spaltet Register, der afslutter dette pompøse Haandbogsbind.

Axel Schou.

S. Hasund: Vårt Landbruks Historie. H. Aschehoug & Co. Oslo 1932. 293 S., 8°.

Professor Hasund har givet væsentlige Bidrag til den norske Bondestands tidligere Historie i sine Arbejder „Ikring mandeda- den“ og „Bønder og stat under naturalsystemet“. Det kan derfor ikke undre, at de ældste Perioder er ret fyldigt behandlere i det foreliggende Værk. For de fleste ikke-norske Læsere vil rimeligvis netop de første Afsnit være særlig interessante. Norges Naturforhold har gjort det muligt for gamle Landbrugsformer at holde sig langt op gennem Tiden; derfor er Norges landbrugshistoriske Videnskab af stor Betydning for hele Nordvesteuropas Kulturhistorie. Til de interessanteste Ting i Hasunds Bog hører Paavisningen af,

at det voldsomme Fald i Agerbrugets Produktion og i Ejendomspriser og Landskyld, der indtraadte ved Midten af det 14. Aarh., fulgtes af en saa langvarig Depression, at der endnu langt ind i det 16. Aarh. næppe kan konstateres nogen Genrejsning. Her synes en Serie af smitsomme Sygdomme ikke at være tilstrækkelig Forklaring; Hasund nævner da ogsaa talrige „Uaar“. Ogsaa i 17. og 18. Aarh. hjemsogetes Norge mange Gange af meget ugunstigt Vejrlig, Misvækst og Hungersnød.

Omtrent Halvdelen af Bogen omhandler Tiden efter 1814 og gør Rede for det norske Landbrugs rige og mangesidede Udvikling i Nutiden, under Paavisning af Sammenhængen med den almindelige politiske og kulturelle Udvikling.

Gudmund Hatt.

Axel Sømme: Skogen i Norge. Det norske Arbejderpartis Forlag. Oslo 1932. 124 S. 8°.

Dette Arbejde, der fremkommer som første Led i en Serie „Norske Erhvervs- og Kriseproblemer“, omhandler Skovbruget og Trævareindustrien i Norge, en økonomisk Analyse af deres Stilling under den nuværende Krise og en Række Forslag til Afhjælpning af den store Arbejdsløshed, som Krisen har medført i Skovbygderne. Ved Form og Indhold henvender Bogen sig til en bred Offentlighed, om end i første Række til socialistiske Kredse. Geografiske Synspunkter gør sig kun lidet gældende, skønt Forfatteren, som han selv fremhæver, af Uddannelse er Erhvervsgeograf. Den, der her venter at finde en geografisk Redegørelse for Skovenes Udbredelse og Vækstbetingelser i forskellige Dele af Norges vidtstrakte Land, bliver skuffet. Dog indeholder Bogen mange Oplysninger, til dels hidrørende fra Forfatterens Førstehaandsiagttagelser i Østerdalen, som ikke alene er af nationaløkonomisk og sociologisk, men ogsaa af erhvervsgeografisk Værdi. Et Hovedresultat af Forfatterens Undersøgelser er Paavisningen af, at den store Arbejdsløshed i Norges Skovbygder ikke alene skyldes den nuværende Verdenskrise, men tillige Rationaliseringen og Overafvirkningen. I Stor-elvdal er saaledes 300 Arbejdere blevet arbejdsløse alene ved Rationaliseringen og ved Formindskelsen af Skovenes Træforraad. Selv om Norges Skove som Helhed muligvis har et ringe Tilvækstoverskud, hugges der i nogle af de vigtigste Skovbygder mere, end der dannes ved Vækst. Beskæftigelsesspørgsmaalet i Skovbygderne maa, efter Forfatterens Mening, delvis løses derved, at en større Del af Befolkningen faar Jordbrug som Hovederhverv. Endvidere peger han paa Nødvendigheden af Kulturarbejder, særlig Udgrøft-